

A FELSZABADULT SZEGED SPORTÉLETÉNEK MEGINDULÁSA I.

(A korabeli sajtó tudósításai alapján)

SZEGFÚ LÁSZLÓ—SZÓKE KATALIN

A második világháború fináléja Szegeden sem zajlott le kíméletesebben, mint másutt. A fasiszta beállítottágú vezetés végső kétségbeesésében megkísérelte az egész nemzet mozgósítását nem kímélve a sportoló fiatalokat és gyerekeket sem. A sportot, testkultúrát is terveik szolgálatába kívánták állítani. Sokat hangoztatott jelszavuk „Sport = Nemzetvédelem” volt. Ennek ellenére a munkás testnevelő egyesületek működését, ahol csak tehették, akadályozták. Így az igen nagy népszerűségnek örvendő Szegedi MTE működése útjába is számtalan akadályt gördítettek, és — bár a levante-törvény életbelépése után már 544 leventét foglalkoztatott — minden erejükkel háttérbe szorították. Az egyesület elnökét internálták, anyagi ereje pedig egyre szembeötlőbben hanyatlott, így több szakosztályt is kénytelen volt megszüntetni. A háború utolsó szakaszában az SZMTE „teljesen tetszhalott volt”.¹ A visszavonuló fasiszták nem kímélték a sportlétesítményeket sem, amit csak lehetett elszállítottak vagy szétromboltak. Nem egy szegedi egyesület volt kénytelen a felszabadulás után kölcsön-felszereléssel kezdeni tevékenységét, és a sportbarátok jótékony célú, önkéntes adományaiból előteremteni a legszükségesebb eszközöket.²

Szeged felszabadulásának igen nagy volt a politikai súlya, ugyanis az első nagyváros volt, amelyben a náci elnyomástól mentes politikai élet kibontakozhatott. Szeged népe — a kommunisták vezetésével, és együttműködve a szovjet csapatokkal — azonnal aktív munkához látott, hogy mielőbb helyreállítsa a rendet, közbiztonságot, s beinduljon a város gazdasági és társadalmi vérkeringése. Hamarosan megjelent az első szabad hírlap, a Szegedi Népakarat,³ majd a Délmagyarország⁴ megteremtve a város lakóinak tájékoztatási lehetőségét a front alakulásáról, a legfontosabb politikai, gazdasági, kulturális problémákról stb.

A hatalom új birtokosai világosan látták, hogy a legégetőbb problémák megoldása után feltétlenül szükséges a kulturális és sportélet megindítása is, hiszen ez az élet beindulásának teljességét, a béke és nyugalom helyreálltát reprezentálná. Éppen ezért e területen is az új élet felépítésén fáradozó pozitív erők aktivizálódását várják és sürgetik.⁵ Még mielőtt a polgármesteri rendelkezés a zsidók állampolgári jogait korlátozó törvényeket és rendeleteket hatályon kívül helyezné,⁶ a Szegedi Népakarat hasábjain már hangot kap a vallási és származási megkülönböztetés nélküli szabad sportolási lehetőség kívánalma: „A világot átformáló események középpontjában sem feledkezhetünk meg, és a háború eseményei sem gátolják meg Szegeden a sportélet folytatását. Edzheti testét mindenki versenyszerűen és valláskülönbőség nélkül. Az a sok kitűnő sportember, atléta, akiknek nem volt egyéb bűnük, mint származásuk, akik évekkal ezelőtt el lettek tiltva a sportolástól, újra sportolhatnak”.⁷

Alig szabadult fel a város, neves sportvezetői — akik közül nem egy korábbi háttérbeszorítottagságból lépett elő — máris a sportélet fellendítésére gondoltak, a magyar sport megteremtésén fáradoztak: „Értésülésünk szerint — folytatódik a fenti

cikk — HESSER Tibor, a Szegedi AK nagytudású, de származása miatt félreállított edzője ... egy futball-mérkőzés létrehozásán fáradozik. A tervek szerint az orosz hadsereg labdarugó válogatottja ellen mérné össze erejét egy szegedi válogatott csapat”.⁸

A szegedi sportélet tervezésébe tehát bevonult egy új tényező, megszületett a magyar—szovjet sportkapcsolat első gondolata. Itt kell megemlékeznünk egy másik sporttörténeti érdekességről is: a felszabadulást követő napokban az élet számtalan területén vált szükségessé a szovjet katonákkal való érintkezés, amelyhez a nyelvproblémát át kellett valahogyan hidalni. Ehhez nyújtott segítséget a szegedi Szikra kiadó — első kiadványai között megjelentetett — magyar—oroszlásalgási zsebkönyve, amely az élet minden területét megkísérelte pár mondattal és a legszükségesebb szavak szótárával felölelni: „játék, sport” című fejezetében megtalálhatjuk a közismertebb sportágak szakkifejezéseit is. De a szótár egyéb részei is nyújtanak lehetőséget a sporttal kapcsolatos társalgás kifejezésanyagának gyarapítására, különösen a „kirándulás” és a „fürdés” című részek.⁹

Az új sportélet megteremtéséhez elsősorban az elméleti-ideológiai alapokat kellett tisztázni. Rá kellett mutatni, hogy a sporteszmény, a sportpropaganda, s egyáltalán a sport maga annak a történeti, társadalmi-gazdasági helyzetnek a függvénye, amelyben egzisztál: éppen ezért a megváltozott körülmények között új sporteszmény és tevékenységi rendszer kimunkálására van szükség. A Szegedi Népakarat és a Délmagyarország hasábjain már az első napokban megjelentek az elméleti cikkek,¹⁰ amelyek nemcsak a vallási és származási megkülönböztetések ellen léptek fel, hanem leleplezték a kapitalista sportot is rámutatva, hogy: „Az elmúlt rendszer, mint mindenre, úgy a sportra is rányomta jellemző posványító bélyegét, amely Szegeden a szegedi — az ellenforradalmi — gondolat városában talán legjobban érződött. A közelmúltban a sportba bevonultak a „sport—honvédelem” jelszó alatt a szélső nacionalista szervek. E szellemet átvevő és terjesztő levante és polgári egyesületek elnyomták és háttérbe szorították — sokszor állami támogatással — a kispénzű emberek által fenntartott munkás-egyesületeket. Ez meg is érződött a sporton, mert a futball üzleti vállalkozásszerű sportján kívül a legtöbb sportág alig tudott valami eredményt felmutatni. Példa erre, hogy legutóbb Szegeden megtartott országos tornászbajnokságon egyetlen szegedi egyesület sem indult. Az egyesületek közül csak azok virágozhattak, amelyek valamilyen tőkés vállalat finanszírozását, vagy állami szubvenciót élveztek. Az egyesületek nagy részben vállalati tulajdonba mentek át, mint az UTC, a Magyar Kendergyár, az SZTK, a Baross, a Tisza a vasút tulajdonába. Ez kifejlesztette a sportban, különösen a futballsportban a „rabszolagkereskedést”, a sportolók adását és vevését. Ezzel ellentétben a hajdan olyan sok sportolót foglalkoztató és tömegsportot támogató munkás-egyesületek — Szegeden a Munkás Testedző Egyesület — nem megalkuvó és a sportban is szocialista nevelést biztostani akaró irányzatuk miatt teljes tétlenségre voltak kárhozhatóva. Ez a múlt.”¹¹

Az is a múlthoz tartozott — természetesen —, hogy sok kiváló sportolót és sportvezetőt a frontra hurcoltak,¹² másokat pedig — köztük a SZAK örökös díszelnökét BÁSTYAI-HOLTZER Tiavdart — deportáltak, s a koncentrációs táborok drótkerítései mögött kínoztak halálra.¹³ E cikkek szerzői világosan látták — és láttatták —, hogy az új, megváltozott körülmények az eddig háttérbe szorított, „elhanyagolt és erőszakkal alacsony színvonalon tartott” munkássport számára beláthatatlan lehetőségeket nyitnak meg, s hogy az aktív sportolástól elzárt néptömegek részére nemcsak fikció lesz — mint volt — a sporthoz való jog.¹⁴ „A jelen már biztatóbb. — írják — A múltban működésképtelenségre kényszerített munkássportolók a legnagyobb áldozatok árán átmentették egyesületüket. Ez az egyesület várja most, hogy a pos-

vány alól felszabadított munkástömegeket beállíthassa a sportolói táborába, hogy a jövőnek neveljen egy ép testű munkásgárdát, aki majd ép lélekkel tud beleilleszkedni a kollektív új világba.”¹⁵

Az elméleti alapvetés után a szervezés megindulása sem váratott sokáig magára. Bár az emberek eleinte idegenkedtek a szórakozás-jellegű megnyilatkozásoktól, aminek fő okát a reakció megfontolt rémhírterjesztésében kell látnunk. Ámde a házug propaganda nem sokáig hatott: egy-két hét leforgása alatt mindenki belátta tarthatatlanságát. Joggal vetődött fel tehát, hogy: „Mint minden más téren, úgy a sportban is érvényesülnie kell az új szellemnek. Meg kell teremteni a szegedi sportélet egészséges viszonyait. Meg kell kezdődnie az egyesületek rendszeres munkájának. A sportolók jelentkezzenek az egyesületekben és kezdjék meg az edzést. A kitartó munka meg fogja hozni a kívánt eredményt, és a sportolók a megtartandó versenyeken meg fognak felelni a mai sporteredmények követelményeinek.”¹⁶

A felhívás nem maradt hatástalan. Elsőként a neves szegedi egyesületek közül a SZAK¹⁷ és az SZMTE állt talpra, ezekben is a kimondottan munkássportnak számító birkózás és ökölvívás beindításának feltételei teremtődtek meg először. A Délmagyarország korabeli tudósítója például egyenesen egyenlőségjelet tesz a sport és az ökölvívás közé: „A megújódott Szegeden, mint minden más téren, úgy a sportban is meg fog és meg kell indulnia az életnek. A sportolni vágyó munkásifjak most szabadon választhatnak a nehezebb vagy könnyebb sportágak között. A férfias sportágak között első helyen áll az ökölvívás.” — írja a már címében is kimondottan az ökölvívásnak szentelt cikk.¹⁸ Az egyesületek szervezésével egyidőben gondolni kellett tevékenységük összehangolására is. A teremhiányon és egyéb anyagi nehézségeken túl a nagy szakemberhiány is indokolta ezt.

Az SZMTE vezetősége a szegedi sportélet fejlesztése érdekében 1944. december 3-ra megbeszélést hirdetett a városi sportegyesületek vezetőinek. A Szabad Szakszervezetek székházában megtartott találkozó olyan sikeresen végződött, hogy a város sportéletének szinte minden területén a gyors beindulás reményével kecsegtetett. Alig néhány szakosztály maradt el: ezeknek külön értesítést küldtek. Így december 7-én, a második megbeszélésen már jelen volt az SZMTE, a SZAK, a SZEAC, az UTC, a Móravárosi TE, a Szegedi Korcsolyázó Egylet, a Postás SE, a Szegedi Evezős Club és a Szegedi Labdarugó Kerület képviselője.¹⁹ Ekkor sikerült életre hívni azt a központi irányító szervet, amelynek feladata a város sportügyeinek intézése lett.²⁰ A Szegedi Központi Sportbizottság a sportolók toborzásának — amely természetesen elsősorban a régi gárda összeverbúválását jelentette — határidejeként 1944. dec. 31-ét jelölte meg. Felhívásában részletesen közölte, hogy ki képviseli az egyes egyesületeket.²¹

Az SZMTE december 2-től már rendszeresen tartott edzést a Tanárképző Főiskola tornatermében. Kellő számú jelentkező esetén valamennyi szakosztály működését tervbe vették, de csak a torna, kosárlabda, ökölvívás és a futball-szakosztályt sikerült beindítani.²² A többi sportág is felfejlődött lassan az említettek mellé, így pl. március 11-én tartotta alakuló ülését a birkózó-, a kosárlabda- és az atlétikai szakosztály.²³ (Április 22-re a Pálffy József leventepályán „tehetségkutató futóversenyt” szerveztek „mindkét nembeli ifjúság” részére. Mindenki indulhatott, akár versenyzett korábban, akár nem.)²⁴ A futballcsapat (az SZTK csapatával kombinálva, amely aztán májusban végleg beolvadt az SZMTE-be²⁵) már el is indult az április 20-án kezdődő — a DLASZ által kiírt — tavaszi bajnokságon. A bokszolók és birkózók felkészítéséről elszórt, rövid tudósításokat olvashatunk, mígnem ők is porondra lépnek. A SZUE medencéjét 1945. május 6-án nyitották meg az SZMTE úszó és vízilabda versenyével.²⁶

A súlyemelő szakosztály május 30-án kezdte edzéseit FARKAS István edző vezetésével.²⁷

Nem akart a többi egyesület és szakosztály sem lemaradni az SZMTE mögött. A SZAK már január 17-én megkezdte tavaszi előkészületeit, futballcsapata pedig már február 18-án a Tisza csapata ellen játszik a következő összeállításban: LUDAS I. — TIHANYI, RAFFAI — LUDAS II., KAKUSZI, GARAI II. — DÉKÁNY, SZÓCS, VÖRÖS, HARANGOZÓ, NAGY.²⁸ (Az első edzőmérkőzések eredményei: SZAK—TISZA 5:0, 4:4, 8:2.)

Akcióba lépett január 4-én a Szegedi Sporthalászők Egyesülete is MACHÁNSZKY József szervezésében:²⁹ május közepén az ipartestületi vendéglőben már az engedélyeket is átvehették.³⁰ A SZATE futballcsapata első edzését március 11-én tartotta a Szabadság-téri pályán.³¹ Az UTC március 15-re hirdette első edzését, de csak június 24-én tudta tető alá hozni alakuló ülését a Jójárt vendéglőben.³² Az „Arany-kerék” Motor- és Kerékpáregyesület június 21-én kezdi meg a szervezett munkát.³³ Június 22-én tartja meg a kerékpáros szakosztály alakuló ülését a Szegedi „Tisza” Vasutas Sportegyesület, ugyanakkor atlétikai versenyt is meghírdet július 1-re.³⁴ Az SZDP „Barátság” Sportegyesületének női csoportja, amely elsősorban az atlétika iránt érdeklődőket várta, június 23-án alakult meg.³⁵ A férfiak szervezése már nehezebben ment, s így csak 1945. július 5-én tartotta meg az SZDP Szentháromság utcai székházában a „Barátság” alakuló ülését.³⁶ Legkomolyabb problémákkal a tenisz küzdött, ugyanis pályafelújítási gondjai megfelelő tőke hiányában megoldatlanok maradtak olyannyira, hogy a Szegedi Népszava 1945. július 7-én szóva is teszi a pangást „Mi van a tenisszel?...” című cikkében. A Szegedi Általános Munkás Sakk-kör és a Szegedi Sakk-kör összevonása révén alakult meg július 12-én a Szegedi Munkás Sakk-kör, amely SZENT-GYÖRGYI Ablertet választotta örökös tiszteletbeli elnökévé.³⁷ A természetjárók szerveződése is megindult, de egyelőre csak politikai köntösben: a Szociáldemokrata Ifjúsági Mozgalom pl. műsorral egybekötött kirándulást szervez a Szép-csárdához.³⁸

A szervezkedés természetesen egyáltalán nem ment olyan problémamentesen, mint ahogyan az a fenti felsorolásból első pillantásra tűnik. Számptalan nehézségen kellett úrrá lenni egy év alatt, hogy a sportélet normális kerékvágásba térjen vissza. A sportlétesítmények — országos méretekben is — úgyszólván teljesen tönkrementek, a tornatermeket kifosztották, a sportfelszereléseket széthurcolták stb. Szegeden sem jobb a helyzet, ezért az említett december 7-i értekezleten „felkéri az egyesületek képviselőiben megjelent küldötteket, hogy rövid helyzetjelentést készítsenek egyesületük, szakosztályuk jelenlegi helyzetéről, valamint felszerelési állapotáról, hogy ezeknek az ismeretében, érdemben is foglalkozhasson az értekezlet a jelenleg még fennálló akadályok elhárításával, s mielőbb megindulhasson Szeged sportélete.”³⁹ Ez a felmérés azonban egyáltalán nem mutatott valami biztató képet. A SZAK újszegedi Temesvári-körúti sporttelepéről pl. a teljes felszerelés eltűnt, így aztán kénytelen volt a sportélet megindításához a kintlevő szereléseket bekérni, és a sportbarátok önfeláldozó sportszer-adományozását kérni.⁴⁰ (Az UTC is intézkedik a kintlevő felszerelések sorsa felől.)⁴¹ De ki volt képes ilyen nehéz időkben a sportra is áldozni? Nem sokan lehettek. Ez kiderül abból a keserű hangból is, ahogyan a SZAK vezetősége kérte — három hónap múltán is —, hogy támogassák az egyesületet: „Az elmúlt idők vezetősége itt hagyta a SZAK-ot egyetlen fillér nélkül adósságokban, és nem gondoskodott a nagy és értékes felszerelésünk megmentéséről. Újszegedi sporttelepünket, hogy az ősszel meginduló nemzeti bajnokságban részt vehessünk, teljes talaj és belső berendezéssel együtt át kell alakítanunk. Társegyesületek által kölcsönadott felszerelésben játszunk. Kell, hogy legyen 30—40 áldozatkész sportbará-

tunk, akik két hónapon keresztül 50 pengőt áldoznak a 46 éves SZAK újjászervezésére.”⁴² Más egyesületek helyzete sem rózsásabb. Ugyanakkor olyan kötelezettség is hárul az amúgy is gyöngén segített egyesületekre, hogy rendezvényeik minden belépőjegye után bizonyos összeget a Nemzeti Segély pénztárába befizessenek.⁴³ A szakemberhiánnyal küszködő, felszerelés nélküli egyesületek csak egymásra számíthattak. A SZAK edzéseire pl. minden futballista eljárhatott egyesületi hovatartozás nélkül, a korábban bácskai csapatokban focizó játékosoknak pedig igazolást is kínált.⁴⁴ Felszerelésük előteremtése céljából — más anyagi erőforrás hiányában — a Tűzoltók és a Gyufagyár csapata is futballmérkőzéseket vív egymással. Május elején HESSER Tibor, a Déli Labdarugó Al-Szövetség elnöke Budapesten tárgyalt az MLSZ vezetőivel. A megbeszélések minden vonatkozásukban sikeresnek bizonyultak, különösen az anyagiak szempontjából. Kiderült az is, hogy a DLASZ tulajdonát képező két ezüstkupa — a Horthy István és a Szent-Korona kupák — nem veszett el, s hamarosan visszakerül mindkettő Szegedre, ahol alkalmas időpontban ismét ki lesznek írva. Ugyanakkor komoly ígéretet kapott arra is, hogy az MLSZ keretéből felszerelési segínyt utalnak ki a szegedi csapatok részére.⁴⁵ Nem lebecsülendő és igen sportszerű gesztus volt az is pl., hogy a kosárlabda játékvezetői a sportegyesületek nehéz anyagi helyzetére való tekintettel lemondtak tiszteletdíjukról.⁴⁶ Amikor ismét szóba került — július 24-én — a SZAK indulása a Nemzeti Bajnokságon, az MLSZ újabb ígéretet tett a szegedi egyesület támogatására.⁴⁷ Mégis, amikor életbe lépett az új igazolási rendelet, az elnök, HORNYAI-HESSER Tibor semmi másra nem tudott apellálni, mint a játékosok önfeláldozására és klubhűségére: „Lehet, hogy más egyesületek szebben festik le előttetek a jövőt, lehet, hogy anyaegyesületek szegény, rongyos, kifosztott és súlyos gondokkal küzd a fennmaradásért, én mégis arra kérek benneteket, ne foglalkozzatok a távozás gondolatával. Az egyesületi vezetők nem tehetnek arról, hogy kifosztva találták a szertárakat, nem volt dzszi, nadrág meg labda, de pénz sem volt... aki itthagyt bennünket a romok között megfutamodva, annak nem lesz helye a jövő sportbirodalmában.”⁴⁸

A sportegyesületek működéséhez sok pénz kellett volna, kezdve az állóalapok karbantartásától a sportfelszerelések pótlásáig, a segédszemélyzet, a játékvezetők díjazásától a megfelelő egészségügyi ellenőrzés megteremtéséig stb. De az sem ártott volna, ha a játékosok szociális helyzetén is tudnak valamicskét javítani. Az egyesületek anyagi gondjaik enyhítésére állami szubvenciót nem kaptak, így kénytelenek voltak néhány mecénásra és a sportrendezvényeken szedett magas beléptidíjakra támaszkodni. Ezt azonban az alacsony életszínvonalon tengődő sportrajongók tömege nem volt képes megfizetni, s kellő hangerővel lázadoztak is ellene, különösen a „kispénzű munkások”.⁴⁹ A Tűzoltók és a Gyufagyár úgy kísérli meg az így kialakult helyzeten való változtatást, hogy a barátságos mérkőzéseken „beléptidíjakat nem szednek, az önkéntes adományokat a sportfelszerelések beszerzésére fordítják”.⁵⁰

A különféle anyagi természetű problémák között a sportolók anyagi dotációjának kérdése váltotta ki a legnagyobb vitát. A klasszikus szabályok értelmében amatőr az a sportoló, aki kizárólag a sport iránti szeretetből, pénz vagy más anyagi ellenszolgáltatás nélkül végzi sporttevékenységét. Egyesek józanul felmérve az adott speciális helyzetet, belátták, hogy komoly testkultúrát ez idő tájt nem lehet megfelelő szociális feltételek nélkül kialakítani. Ha a munkásnak önmaga és családja fenntartására nem elegendő a bére, további munkát fog vállalni, s nem teszi félre kenyérgondját a sport kedvéért. Üres gyomorral nem lehet sportolni. Ez a tábor tehát a klasszikus elvek időleges feladása mellett szállt síkra. A másik szárny — Szegeden elsősorban az SZMTE — az ellenkező véletet védelmezte:⁵¹ a Szovjetunió példájára hivatkozva követelték a professzionalizmus eltörlését, és az amatőr sport kibontakoz-

tatását. Természetesnek tartották, hogy ahol nincs kizsákmányoló és kizsákmányolt, ott nem lehet üzleti jellegű sport sem. Pontosán az SZMTE javaslatára tette magáévá az ötös sportbizottság és a központi szövetség is a professzionalizmus teljes eltörlésének programját, és kötelezett minden sportolót (1945. június 30-ig) az amatőr-fogadalom letételére. Az SZMTE elsők között tette le az esküt, sőt lelkes vezetői „javasolják, hogy azt a versenyzőt, aki vét az amatőrség ellen, internálótáborba vagy munkatáborba utalják”.⁵² Az adott szituációban azonban túl szigorúnak tűnt ez a mérce, hiszen épp a legszegényebb munkás-sportolókat ütötte el a sportolás lehetőségétől. Ez tükröződik az egyik levélből is, amelyet a Délmagyarországnak címeztek: „A futballistának kötelessége hetente kétszer-háromszor edzésre járni, ezzel munkaidőt, fizetést veszít, joga van tehát némi kárpótlásra. Már csak azért is fenn kell tartani a játékos-fizetési rendszert, mert enélkül kifejlődik az álamatörizmus, ami még a profizmusnál is rosszabb.”⁵³ Hogy a levélíró mennyire fejté a szöveget, azt mi sem bizonyítja jobban, mint az amatőr-fogadalom letételét szorgalmazó MLSZ vezetőségének új igazolási rendelete, amely lehetővé tette augusztus 7-től egy héten keresztül a szabad „játékos-rablást”, kimondva, hogy vidéki csapatok egymástól szabadon rabolhatnak, a fővárosi csapatok pedig vidékről egyesületenként 3–3 játékost vihetnek, ugyanígy a vidékiek is Budapestről. Az azonban napnál világosabban látszott, hogy ez a rendelet a gazdagabb fővárosi egyesületek érdekeit szolgálja, mivel így a játékosok nyugodtan elvándorolhatnak egyesületeik megkérdezése és beleegyezése nélkül oda, ahol többet ígérnek játéukért. Az is bizonyos volt, hogy a jobb anyagiakkal rendelkező budapesti klubok futballistái nem fogják elhagyni egyesületeiket. A rendelet olyan egyértelmű volt, hogy még a Népsport is megrökönyödve tette fel a kérdést: „Vidék nélkül indul az őszi bajnokság? Mi lesz a vidéki csapatokkal, ha szétszedik játékosanyagukat?”⁵⁴ A Délmagyarország választ adott a kérdésre: „A vidéki futball halálát jelenti a ma életbelépett szabadrablási rendelet.” HESSER Tibor és társai minden lehetőt elkövettek, hogy meggátolják a rendelet végrehajtását: HESSER a fővárosba utazott, „a korrupit budapesti futballdzsugelben azonban elhalt tiltakozó hangja.”⁵⁵ Ezzel gyakorlatilag a magyar labdarugás legfelső szerve adta meg az indító lökést az álamatörizmus kibontakoztatásához.

A futball irányítása — mint fent láttuk — jó kezekbe került. Annál nehezebben sikerült más sportágakban a kellő számú szakképzett sportvezető összeverbúválása. A kimondottan munkássportnak számító ökölvívás és birkózás viszonylag könnyen feltalálta magát: az ökölvívókat pl. a közismert szegedi ökölvívó öregfiúk, az egykori bajnokok — BODAI, ZOMBÓRI, MEGGYESI — edzették. Az SZMTE birkozóit is régi, tapasztalt birkozó-bajnokok készítették fel.⁵⁶

Semmivel sem jelentett kisebb gondot a játékvezetői gárda megteremtése. A Szegedi Központi Sportbizottság ez irányú tevékenységét is felméréssel kezdte. Összehívta 1944. december 18-án azokat a vizsgázott labdarugó játékvezetőket, akik továbbra is aktív tevékenységet vállaltak.⁵⁷ Ekkor nyilvánvalóvá vált, hogy megdöbentően kevés szakemberrel rendelkeznek, s egy komolyabb méretű sport-megmozdulás esetén (pl. a labdarugó bajnokság) a lebonyolításhoz nincs elegendő bíró. Ezért a DLASZ, miután ismételtelen felmérte a helyzetet,⁵⁸ felhívta mindazokat a sportembereket és sporttrajnogókat, akik a jövőben játékvezetői képešítést szeretnének szerezni, hogy vegyenek részt az általa indítandó játékvezetői tanfolyamon.⁵⁹ A felhívásra kellő számmal jelentkeztek, így az újdonsült bírók már 1945. június 29-én elméleti és gyakorlati vizsgát tehettek a szövetség székházában illetve a Vasutas stadionban.⁶⁰

JEGYZETEK

[A jegyzetekben használt rövidítések: SzNa. = *Szegedi Népakarat*, Dm. = *Délmagyarország*, M. = *Munka*, SzNsz. = *Szegedi Népszava*, NS. = *Népsport*.]

- ¹ Dm. 1945. 09. 08.: „A mezitlábás futballistáktól a mai modern sportegyesületig.”
- ² Pl. a SzAK teljes felszerelése eltűnt. (Dm. 1945. 01. 20.)
- ³ SzNa. indult 1944. október 18-án, 10. száma (okt. 31) már csak a kefelevonatig jutott el.
- ⁴ Dm.: 1944. november 19-ig indult.
- ⁵ SzNa. 1944. 10. 21.
- ⁶ SzNa. 1944. 10. 24.
- ⁷ SzNa. 1944. 10. 20.
- ⁸ Uo. — A NS. 1945. 07. 06-án veti fel a szovjet—magyar sportkapcsolatok kiépítésének kérdését: augusztus 20-ra kívántak egy válogatott mérkőzést szervezni.
- ⁹ *Hogyan mondják oroszul? (Magyar—orosz beszélgetések szótárral.)*, Szeged, 1944. Szikra. „Játék, sport” 114—116., „Kirándulás” 69—73., „Fürdőzés” 116—118.
- ¹⁰ SzNa. 1944. 10. 20.: *Az Új Világ sportja.*; SzNa. 1944. 10. 21.: *Megindult a sportélet.*; SzNa. 1944. 10. 24.: *Az Új Világ sportja.*; Dm. 1944. 11. 26.: *Az ökölvívás a munkásifjak sportja.*; Dm. 1944. 12. 04.: *Munkás testedés.*; Dm. 1944. 12. 08.: *Megindult a sportélet is Szegeden.*; M. 1945. 03. 25.: *Munkássport.*
- ¹¹ SzNa. 1944. 10. 27.
- ¹² Dm. 1945. 06. 06.
- ¹³ Dm. 1945. 09. 07.
- ¹⁴ SzNa. 1944. 10. 20.
- ¹⁵ SzNa. 1944. 10. 27. — Megjegyzés uo.: „Mindennemű sportügyi kérdésben forduljanak HESSER Tiborhoz, Városháza, flds. 3. du. 3 óráig.”
- ¹⁶ SzNa. 1944. 10. 21.
- ¹⁷ Dm. 1945. 09. 07.
- ¹⁸ Dm. 1944. 11. 26.
- ¹⁹ Dm. 1944. 12. 02. és 1944. 12. 08.
- ²⁰ Eddig ezt a feladatot HESSER Tibor látta el. (SzNa. 1944. 10. 27.)
- ²¹ Dm. 1944. 12. 24.
- ²² Dm. 1944. 12. 02.
- ²³ Dm. 1945. 03. 08.
- ²⁴ Dm. 1945. 04. 18.
- ²⁵ Dm. 1945. 05. 18.
- ²⁶ Dm. 1945. 05. 06.
- ²⁷ Dm. 1945. 05. 30.
- ²⁸ Dm. 1945. 02. 18.
- ²⁹ Dm. 1945. 01. 04.
- ³⁰ Dm. 1945. 05. 13.
- ³¹ Dm. 1945. 03. 10.
- ³² Az UTC rendkívül nehezen szerveződött újjá, pedig a SzNa. 1944. 10. 20-i cikke első munkás-klubbként tartja számon az ökölvívásban.
- ³³ SzNsz. 1945. 06. 21.
- ³⁴ SzNsz. 1945. 06. 21.; Dm. 1945. 06. 22.; SzNsz. 1945. 06. 28.
- ³⁵ SzNsz. 1945. 06. 22.
- ³⁶ SzNsz. 1945. 07. 04.; SzNsz. 1945. 07. 07.
- ³⁷ Dm. 1945. 07. 13.; SzNsz. 1945. 07. 17.
- ³⁸ SzNsz. 1945. 07. 24. — Semmi hír nincs a kézilabda beindulásáról, hacsak a Dm. 1945. 01. 20-i, a SzAK 19-i edzéséről készült tudósítása nem erre utal.
- ³⁹ Dm. 1944. 12. 08.
- ⁴⁰ Dm. 1945. 01. 20.
- ⁴¹ Dm. 1945. 03. 14.
- ⁴² Dm. 1945. 04. 13.
- ⁴³ Dm. 1945. 06. 24.: minden belépőjegy után 4 P-ig 20 fill., 4 P felett 50 fill. volt a tarifa.
- ⁴⁴ Dm. 1945. 01. 17.
- ⁴⁵ Dm. 1945. 05. 09.
- ⁴⁶ Dm. 1945. 07. 14.
- ⁴⁷ Dm. 1945. 07. 24.
- ⁴⁸ Dm. 1945. 08. 07.
- ⁴⁹ Dm. 1945. 06. 02.
- ⁵⁰ Dm. 1945. 06. 23.

- ⁵¹ Dm. 1945. 04. 22.
⁵² Dm. 1945. 04. 22.; SzNsz. 1945. 06.24.; SzNsz. 1945. 07.12.
⁵³ Dm. 1945. 06. 07.
⁵⁴ NS. 1945. 07. 29. — Megjegyzendő, hogy már korábban a Nemzeti Sportbizottság egyesület-cseréire vonatkozó határozata is okozott némi zavart (Dm. 1945. 04. 24.).
⁵⁵ Dm. 1945. 08. 07.
⁵⁶ Dm. 1945. 02. 17.
⁵⁷ Dm. 1944. 12. 17.
⁵⁸ Dm. 1945. 03. 14.
⁵⁹ Dm. 1945. 03. 27.
⁶⁰ SzNsz. 1945. 06. 29.

NEUBEGINN DES SPORTLEBENS DES BEFREITEN SZEGED

LÁSZLÓ SZEGFŰ—KATALIN SZŐKE

Die Autoren verfolgen die Neuorganisation des während der Kriegsjahre zerrütteten Sportlebens der Stadt Szeged von den ersten Tagen ihrer Befreiung an bis zur Regenerierung der Vereine anhand der Berichterstattungen der zeitgenössischen Presse.

Sie zeigen auf, wie es gelang, die Clubs neuzuorganisieren, die brennendsten finanziellen Fragen der Vereine zu lösen, die Sportgeräte zu sammeln, die Sportplätze zu erneuern, die Trainiersäle in Ordnung zu bringen und die rutinierten Wettkämpfer ebenso wie die sich neu meldenden Sportliebenden zu systematischer Arbeit anzuleiten, die Bewegung des Massensportes in Gang zu bringen und die Fachleute zusammenzubringen bzw. zusammenzuhalten und sogar neue auszubilden.

НАЧАЛО СПОРТИВНОГО ДВИЖЕНИЯ СЕГЕДА ПОСЛЕ ОСВОБОЖДЕНИЯ ГОРОДА

СЕГФЮ ЛАСЛО—СЁКЕ КАТАЛИН

Авторы в своей работе, на материале печатных органов того времени, показывают реорганизацию нарушенной войной спортивной жизни города с первых дней освобождения до создания новых спортивных обществ.

Авторы подробно останавливаются на таких проблемах, возникших при создании новых спортивных клубов, как например, создание денежных средств, необходимых для работы спортивных клубов, укомплектование клубов спортивным инвентарём, приведение в порядок спортивных стадионов, спортзалов и спортплощадок, организация систематических тренировок для спортсменов, организация массовых спортивных мероприятий, обеспечение работы специалистов спорта и их дальнейшее обучение.